

Konec »ustaškega rajanja« v Pliberku

Prizor iz ustaškega rajanja v
Pliberku leta 2015 / Foto: Pixsell

Evropska skupnost je vse bolj
zaskrbljena zaradi rehabilitacije
ustaštva na Hrvaškem / Marjan Horvat

Prireditev na Libuškem polju pri Pliberku že desetletja ni le slovesnost, na kateri se Hrvati in Hrvatice pietetno poklonijo spominu na rojake, v glavnem sodelavce okupatorja, temveč naj bi se bila izrodila v »največje zborovanje fašistov v Evropi«. Privrženci ustaške ideologije so si lahko na tem »nevtralnem« terenu dali duška s slavljenjem hrvaške »home-made« verzije nacizma, kvizlinške NDH, in hkrati objokovanjem usode ujetnikov, ki so jih maja 1945 pripadniki zavezniških sil v Pliberku izročili jugoslovanskim partizanom. Ti so jih prisilili v pešačenje po krajih tedanje Jugoslavije. V kolonah smrti, ki jih na Hrvaškem imenujejo »križev pot«, je umrlo več deset tisoč ujetnikov, med njimi tudi (morda nedolžni) civilisti.

Tako je bilo na pliberških spominskih slovesnostih, ki jih prireja Častni pliberški vod s sedežem v Zagrebu, pokrovitelj dogodka pa je po letu 2016 (znova) hrvaški sabor, vse do letošnjega maja. Letos pa so se avstrijske oblasti – na pobudo deželnega glavarja Petra Kaiserja, avstrijskih evropskih poslancev in tudi deželne cerkve – odločile preprečiti ustaško rajanje. Prepovedale so rabo ustaške ikonografije, torej tudi ustaške zastave, transparente in napis »Za dom spremni«, kršiteljem pa zagrozile z denarnimi kaznimi in takojšnjim izgonom iz Avstrije. Avstrijska policija je sicer zaradi poveljevanja nacizmu v soboto priprla šest Hrvatov.

Tudi zato je bilo udeležencev letošnje spominske slovesnosti, mašo je vodil zadrski nadškof Želimir Puljić, bistveno

manj kot prejšnja leta. Navzoči pa so bili nekateri hrvaški politiki, zlasti iz HDZ, med njimi predsednik hrvaškega parlamenta Gordan Jandroković, ki v govoru ustaških zločinov ni omenil niti z besedo.

Tudi zato nekateri hrvaški zgodovinarji pogosto opozarjajo, da so bili med ljudmi, ki so končali življenje na »križevem potu«, nekateri klavci iz taborišča Jasenovac, kjer so ustaši – po ocenah verodostojnih zgodovinarjev – zverinsko pobili vsaj sto tisoč ljudi. Povedno je, da se uradne komemoracije v Jasenovcu le nekaj tednov pred pliberško nočjo udeleževati predstavniki žrtev, torej Srbi, Judi in Romi, in pripravijo svojo, ki se je – večkrat kot uradne – udeležijo tuji gosti.

Rehabilitacija ustaštva in Neodvisne države Hrvaške (NDH), ki jo zaradi sebičnih interesov (tiho) tolerirajo del hrvaške politike in nekateri predstavniki hrvaške cerkve, po mnenju uglednega zgodovinarja Tvrtka Jakovine pomeni »postavljanje na stran poražencev v vojni«, kar je »samomorilsko in slaboumno početje«, saj je Hrvaško že osamilo v mednarodni skupnosti. »Z novim besednjakom se je spremenila v državo, kjer je govor le o žrtvah iz maja 1945, hkrati pa zavrača tradicijo in pridobitve boja proti fašizmu,« pravi Jakovina.

Skrb zbujajoče so posledice tega početja, saj po izsledkih raziskave zagrebškega Inštituta za družbene raziskave in hrvaške nevladne organizacije GONG, opravljene leta 2015, kar 71 odstotkov hrvaških dijakov meni, da NDH ni bila fašistična tvorba. Zagotovo je tudi zato minuli torek Svet Evrope v poročilu o Hrvaški opozoril, da se »na Hrvaškem krepi nacionalizem, posebej med mladimi, ki poveljujejo fašistični ustaški režim. Tudi v medijih je zaslediti rasistične in ksenofobne izraze na račun Srbov, Romov, istospolno usmerjenih oseb in beguncev«.

Hrvaška je sicer v četrtek prevzela šestmesečno vodenje te evropske organizacije, ki v ospredje svojih prizadevanj postavlja varovanje človekovih pravic.

ROZANJE PO SCENI

Barbika spet izpričuje visoko raven ljubezni do bratov Hrvatov. (če jim avstrija prepove pliberske orgije, jih bo povabil pred hudo jamo press)